

Bijbel en Doop

Er zijn christenen die de doop van kinderen resoluut verwerpen omdat zij onbijbels zou zijn. Een gruwel in Gods ogen, schreef iemand zelfs. Zou het werkelijk zo erg zijn? Er is ooit een kleine brochure verschenen met de titel: Wat zegt de Bijbel over de kinderdoop? De nieuwsgierige lezer vond echter enkel lege bladzijden...

1. Het volledige bijbelse getuigenis.

Toch is er vanuit de Bijbel over de kinderdoop echt meer te zeggen! Als er gezegd wordt dat de kerk zoveel woorden en redeneringen nodig heeft en niet bij het eenvoudig getuigenis van de Bijbel blijft, is dat een bezwaar dat geen hout snijdt. Het moet toch gaan om het getuigenis van de volledige Bijbel? Dan kunnen we niet volstaan met een beroep op slechts enkele o.i. toch heldere teksten waarmee we de zaak te beslissen. Daarom volgt hieronder een aanzet om het bijbels gelijk van de kinderdoop aan te tonen.

2. Spreekt de Bijbel alleen over de volwassendoop?

Het is waar dat er in Matt.28:19, Mark.16:6 en Hand.2:38 alleen maar over volwassenen gesproken wordt, die het Evangelie dat hen gepredikt wordt geloven en dan worden gedoopt. Nu, zeggen de tegenstanders van de kinderdoop, deze teksten zijn duidelijk en de kerk was fout toen zij de kinderdoop invoerde.

- Maar dan vergeten zij dat hier de situatie van de allereerste Evangelieverkondiging beschreven wordt. Natuurlijk konden alleen volwassenen daarop reageren. Dat hun kinderen als deel van hun gezin meetelden was vanzelfsprekend (zie par.3). Deze doop van volwassenen kent de kerk ook. Wanneer n.l. volwassenen buiten de kerk tot geloof komen en zij belijdenis hebben gedaan. Daarover bestaat dus geen meningsverschil.

Een ander argument uit de Bijbel zou zijn dat Jezus zelf nooit kinderen heeft gedoopt.

- Maar Jezus doopte ook geen volwassenen (Joh.4:2), dus kan dit geen argument tegen de kinderdoop zijn.

3. Enkeling en gemeenschap: het "huis" en het "volk".

In onze westerse wereld is het besef dat we als mensen bij elkaar horen heel ver weggezaakt. Zelfs in gezinnen kan men langs elkaar heen leven, hoewel we als gezin en familie toch bij elkaar horen. In het oosten is dat besef nog heel sterk aanwezig. Dit gemeenschapsdenken vinden we ook terug in de Bijbel.

Zo blijkt in het Oude en Nieuwe Testament dat God Zijn verbond sluit met een héél gezin, een gehele familie, een héél volk. Toen Abraham het verbondsteken van de besnijdenis kreeg, werd hij besneden met allen die in zijn "huis" waren, ook de zuigelingen vanaf 8 dagen oud, lezen we in Gen.17:12,13, 23-27. Deze handelwijze heeft de kerk nu bij de doop vastgehouden: eerst wordt de volwassene besneden en tegelijk ook zijn huis, zijn kinderen (volwassenbesnijdenis/kinderbesnijdenis).

Dezelfde procedure komen we ook tegen in Hand.16:14,15. waar staat dat Lydia, een weduwe of alleenstaande vrouw, nadat zij tot geloof gekomen was gedoopt werd "en haar huis", d.w.z. haar (eventuele) kinderen en alle slaven en slavinnen en hun kinderen, die van haar huis (gezin, bedrijf) deel uit maakten. Datzelfde lezen we van de gevangenebewaarder te Filippi (Hand.16:30-34). "Hij werd terstond gedoopt en al de zijnen (..) en verheugde zich dat hij met al zijn huis aan God gelovig geworden was". Het is wat flauw wanneer tegenstanders van de kinderdoop opmerken dat we hier toch niet van kleine kinderen lezen. Want het "huis" van Abraham omvatte wel degelijk de kleintjes! Dat was in hetzelfde oude oosten niet anders bij Lydia en de stokbewaarder.

Het is zelfs zo dat Paulus er vanzelfsprekend van uit gaat dat met de hoofdpersoon tegelijk ook zijn "huis" gedoopt wordt. In I Kor.1:16 zegt hij dat hij het huis van Stefanus gedoopt heeft, maar in I Kor.1:14 zegt hij "alleen Crispus" gedoopt te hebben. Maar uit Hand.18:8 blijkt dat Crispus, de overste van de synagoge tot geloof kwam met zijn gehele huis! De vraag of van dat gehele "huis" ook iedereen persoonlijk geloofde, de kinderen inclusief, is niet van doorslaggevend belang. In het geval van Lydia wordt het geloof van het gehele huis er dan ook niet bij vermeld. Ook de Romein Cornelius krijgt van de engel de belofte dat Petrus "woorden tot u zal spreken door welke gij zalig zult worden, en al uw huis" (Hand.11:14). Om een ander voorbeeld te noemen: als Zacheüs de tollenaar bekeerd wordt zegt de Heere Jezus: "Heden is dit huis zaligheid geschied" (Luk.19:8), terwijl we van het geloof van de andere huisgenoten niets lezen.

Van Jozua, de opvolger van Mozes, is de uitspraak bekend: "Ik en mijn huis, wij zullen de HEERE dienen (Joz.24:15)". Hij weet zich de verantwoordelijke persoon! In de Bijbel wordt niemand, volwassenen of kind, buiten het levensverband van het "huis" gezien. Men kende geen losstaande

individuen.

Paulus gebruikt in Rom.11:17-32 voor het inlijven van de heidenen in Gods verbond met Israël ook een beeld van diezelfde organische verbondenheid: de olijfboom, waarin wilde takken worden geënt. Dat zijn ook geen losse twijgen, maar hele takken met kleine twijgjes, veel bladeren en vruchten.

Terecht merkte Isaïc da Costa, een Christenjood, bij de doop van het "huis" van de gevangenenbewaarder van Filippi op: "Iedere gelovige is ook onder de bedeling van het Nieuwe Testament een Abraham, die de belofte ontvangt en het teken der belofte met en voor zijn zaad, geheel zijn huis".

We hebben nu alleen met het oog op het verbond en de doop op het gemeenschapsdenken gelet, maar er is ook te wijzen op de positieve gevolgen van het geloof van Rachab voor haar familieleden toen die bij haar in huis waren en gespaard bleven bij de val van Jericho (Joz.6:23-25). Ook de a.s. schoonzonen van Lot hadden gered kunnen worden van de ondergang van Sodom als zij bij Lot waren gebleven (Gen.19:12-14).

Maar er is niet alleen een positieve kant aan dit gemeenschapsdenken. Het heeft ook zijn negatieve zijde. We lezen bijv. hoe Korach, Dathan en Abiram om hun opstand tegen Mozes met hun "huizen" gestraft worden (Num.16:32). Evenzo dat Achan met al zijn kinderen en vee gestenigd werd (Joz.7:24,25). Maar niet alleen God paste deze collectieve straf toe. Koningen deden hetzelfde: Ahasveros strafte niet alleen Haman, maar ook zijn zonen (Esther 9:25) en Darius liet de vijanden van Daniël met hun vrouwen en kinderen in de leeuwenkuil werpen (Dan.6:25).

Eenzelfde verbondenheid komen we ook tegen wanneer de Bijbel over het "volk" spreekt. Daarbij moeten we letterlijk aan klein en groot denken. In Joel 2: 16 gaat het over een oproep tot een dag van verootmoediging van heel het volk voor de HEERE. "Verzamelt het volk, heiligt de gemeente, vergadert de oudsten, verzamelt de kinderen en die de borsten zuigen; de bruidegom ga uit zijn binnenkamer en de bruid uit haar slaapkamer" Kortom: ook de *babies* behoren bij het volk, al beseffen ze nog niet waar het om gaat. Wanneer de Heere Jezus Zijn discipelen opdraagt de wereld in te gaan en al de *volken* (niet enkelingen) te onderwijzen en te dopen (Matt.28:19), dan heeft Hij ook de luisterende vaders en moeders met kinderen op de arm op het oog!

Onze conclusie na dit alles moet zijn dat het vanuit de bijbelse gegevens ondenkbaar is dat de eerste christenen zich als losse enkelingen zonder hun gezin of familie hebben laten dopen.

4. Joodse dopen.

Daar komt nog een gegeven bij, n.l. de joodse proselietendoop. Wanneer er mensen uit het heidendom tot het geloof in de God van Israël toetraden, werden eerst de man en zijn eventuele zonen besneden en vervolgens werd het gehele gezin (vader, moeder en kinderen) gedoopt. Er bestond op vier punten een zekere overeenkomst met de christelijke doop. Men kreeg n.l. eerst onderwijs in wat het geloof inhield. Dan vond de doop plaats door onderdompeling in water. Dit betekende een overgang uit de dood (het heidendom) tot het nieuwe leven (met Israëls God). Men werd dan ook "in de Naam" gedoopt.

Aangezien de eerste christenen met deze joodse doop vertrouwd waren is het vanzelfsprekend geweest dat ook zij de gezinsdoop praktiseerden als teken van opname in Gods genadeverbond.

Een andere doop was die van Johannes de Doper. Zij was een directe voorloper van de christelijke doop. Zij werd bediend aan Joden die bij Johannes kwamen met persoonlijke belijdenis van schuld met het oog op de nabije komst van het oordeel en het Koninkrijk van God.

Deze doop werd alleen door Johannes verricht en is er maar voor korte tijd geweest. Toen de Heere Jezus door Johannes was gedoopt werd deze doop in wezen overbodig. Wanneer er later in Efeze nog enige discipelen alleen met de doop van Johannes gedoopt zijn, worden zij opnieuw gedoopt, maar nu in de naam van de Heere Jezus (Hand.19:3-5).

De christelijke doop was de vervulling van de doop van Johannes, zo kunnen we concluderen.

5. De gemeente van de nieuwtestamentische bedeling bestaat uit christenen uit Joden en heidenen en behoort zo tot het ene verbond.

Al enige keren viel het woord "verbond". Dat betekent dat we in de kerk ons opgenomen weten in hetzelfde verbond dat God met Abraham gesloten heeft. Dit wordt op grond van het Nieuwe Testament zo gezien.

Op de Pinksterdag vermaant Petrus het Joodse volk zich te bekeren en te laten dopen (Hand. 2: 38,39) omdat "u de belofte toekomt en uw kinderen en allen die daar verre zijn (= verstrooide Joden én heidenen), zovelen als er de HEERE onze God toe roepen zal". Al zou Petrus eerst nog alleen aan Joden in de verstrooiing hebben gedacht, dan heeft hij uit het visioen van het laken met de reine en onreine dieren (Hand.10:28v) moeten leren dat God ook de heidenvolken de Evangeliebeloften geeft.

Even later zegt Petrus dat "God Zijn kind Jezus eerst tot u (= Joden) heeft gezonden, dat Hij ulieden zegenen zou" (Hand. 3: 25v). "Eerst tot u " –

maar dan gaat het verbond zich ook uitstrekken tot de heidenvolken, leren we uit het hele verdere boek Handelingen. Israel blijft de olijfboom en de christenen uit de heidenen zijn de wilde takken, die daarop geënt worden (Zie Rom. 11:17-32 – het organische / gemeenschapsdenken!).

Dat de heidenvolken evengoed tot Gods volk behoren en zo tot Gods verbond worden gerekend blijkt heel duidelijk uit de volgende teksten.

Romeinen 9: 6, 7, 8 en 24. "Zij zijn niet allen Israel, die uit Israel zijn. Noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen, maar: In Izaäk zal u het zaad genoemd worden. Dat is: niet de kinderen des vleses, die zijn kinderen Gods, maar de kinderen der belofte worden voor het zaad gerekend. Welke Hij ook geroepen heeft, namelijk ons, niet alleen uit de Joden, maar ook uit de heidenen. Gelijk Hij ook in Hosea zegt: Ik zal hetgeen Mijn volk niet was, Mijn volk noemen, en die niet bemind was, Mijn beminde. En het zal zijn, in de plaats, waar tot haar gezegd was: Gijlieden zijt Mijn volk niet, aldaar zullen zij kinderen Gods genaamd worden".

Gal. 3 : 26-29. "Gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Jezus Christus. Want zovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan. Daarin is noch Jood noch Griek; daarin is noch dienstbare noch vrije; daarin is geen man en vrouw; want gij allen zijt één in Jezus Christus. En indien gij van Christus zijt, zo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de belofte erfgenamen".

Ef. 2:11-22 "Gedenkt dat gij in die tijd waart zonder Christus, vervreemd van de verbonden der belofte, geen hoop hebbende en zonder God in de wereld (.....) Christus heeft door het Evangelie vrede verkondigd u, die verre waart (=heidenvolken) en dien, die dichtbij waren (= Joden). Want door Hem hebben wij beiden de toegang door één Geest tot de Vader. Zo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods".

1 Petrus 2:9,10. "Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht. Gij, die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die eertijds niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden".

In Hand. 15:14 lezen we dat God uit de heidenen een volk heeft aangenomen voor zijn naam.

We zien dus dat de apostelen de gemeente van de nieuwtestamentische bedeling als behorend tot het volk van God en zijn verbond beschouwen. Dit is een van de bijbelse fundamenten van de kinderdoop! Het is bijzonder jammer dat tegenstanders van de kinderdoop dit niet (willen/kunnen) inzien en de twee groepen: Joden en heidenvolken apart blijven beschouwen.

6. Volwassen/kinderbesnijdenis - volwassen/kinderdoop : beide teken van Gods éne verbond.

De besnijdenis van Abraham was een teken en zegel van Gods genadeverbond: "Dat zal tot een teken zijn van het verbond tussen Mij en u" (Gen.17:11). Dat de besnijdenis géén teken was van Abrahams geloof leert Paulus ons in Rom.4:11. Abraham ontving het teken der besnijdenis tot een zegel van de rechtvaardigheid van het geloof, die hem als ónbesnedene was toegerekend door God (v.5 en 9)," opdat hij zou zijn een vader van allen die geloven, in de voorhuid zijnde, teneinde ook hun de rechtvaardigheid toegerekend worde".

De besnijdenis verzegelde aan Abraham dus de hem door God toegerekende rechtvaardigheid door het geloof. Het is erg belangrijk dit goed voor ogen te houden als we de betekenis van het sacrament van besnijdenis en doop willen weten.

Het geloof van Abraham, dat hem tot rechtvaardigheid gerekend werd (Gen.15:6), was dat van iemand die zijn leven (=bestaan en toekomst) vastmaakte in de belofte van God. Dat wist de HEERE en daarom mocht Abraham leven als een door God rechtvaardig gerekend mens. Deze gerechtigheid voor God ontving hij dus in de weg van het geloof, maar dat geloof was geen eigen verdienste, doch enkel genadegave van God, zegt Ef.2:8.

In zijn besnijdenis had Abraham de garantie van de betrouwbaarheid van Gods beloften en niet een bevestiging van zijn eigen geloof! Gods verbond en Zijn beloften werden immers aan hem verzegeld.

Abraham werd als volwassene aangesproken, zoals we zagen en dus ook als volwassene besneden. Tegelijk werden de in zijn huis aanwezige kinderen vanaf acht dagen besneden. De volwassenbesnijdenis ging dus bijna direkt over in de kinderbesnijdenis! En zo is het eeuwenlang de regel in Israël geweest - uitzonderingen daargelaten.

Deze oudtestamentische gewoonte wordt vanzelf voortgezet in de nieuwtestamentische periode. Ook in het NT worden natuurlijk eerst de volwassenen aangesproken. Wie gelooft wordt gedoopt en zijn/haar huis. Het verbond van God met Abraham wordt volgens Rom.4:11,12 voortgezet met allen die hetzelfde geloof als Abraham hebben en -volgens Rom.9:24- hun nageslacht.

Het grote verschil met de tegenstanders van de kinderdoop is nu dat zij deze uitbreiding van het verbond tot de heidenvolken niet willen erkennen. Zij menen dat Gods verbond met Israël een ander is dan dat met de

heidenvolken. Daarom hebben ze ook meer nadruk op de geloofsbeslissing van de enkeling en minder of geen oog voor Gods verbondsbelofte en verbondsverzegeling via het sacrament van besnijdenis en doop.

Natuurlijk betekent het feit dat de Heere Zijn verbond met Israël en de volken heeft gesloten niet dat alle gedoopten (kinderen of volwassenen) ook vanzelf deel hebben aan het heil. Er is persoonlijke wedergeboorte en bekering nodig voor ieder die in het verbond is opgenomen.

Zoals we de parallel zien bij de besnijdenis/"en zijn huis" en de doop/"en zijn huis", loopt ook hier een opvallende parallel. De besnijdenis als verbondsteken was voor Israël een oproep tot geloof en bekering. Zie Deut.10:16 en 30:6, Jer.4:4 en 6:10, Ezech.44:7 - "Besnijdt de voorhuid uws harten". Datzelfde zegt Paulus in Rom.2:28,29. De ware besnijdenis is niet die van het vlees alleen, maar die van het hart. Zo zegt ook de Kerk dat de uiterlijke doop niet genoeg is om in het heil van Gods verbond te delen. Het gaat om ons gelovig antwoord op dat verbond, dat God met ons als kind al gesloten heeft en door de doop heeft bezegeld.

7. De besnijdenis is door de doop vervuld.

De tekst die hierover handelt is Kol.2:11,12:

"In Christus zijt gij besneden met een besnijdenis die zonder handen geschiedt in de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses door de besnijdenis van Christus, zijnde met Hem begraven in de doop, in welke gij ook met (Hem) opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft".

Tegenover de dwaalleraars houdt Paulus de uit het heidendom gekomen gemeentelieden voor dat zij zich niet behoeven te laten besnijden. Want ze zijn op een bepaalde manier al besneden, nl. toen zij tot geloof in Christus kwamen. Dat was een "besnijdenis die zonder handen geschiedt", nl. hun wedergeboorte door de Geest, toen ze geloofden in het kruisoffer van Christus tot verzoening van hun zonden. Daarna werden zij gedoopt en dat noemt Paulus "de besnijdenis van Christus".

Daarmee legt hij een verband tussen besnijdenis en doop. Dat kan men zich het helderste zó voorstellen: De besnijdenis was een afbeelding van "de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses" zoals God die beloofd had en in Christus' kruisofferdood en opstanding haar vervulling kreeg.

De voorhuid, die als "lichaam der zonde des vleses" werd weggesneden, is

in het OT. een teken van onreinheid, menselijke zwakheid en zondigheid (zie Ex.6:30, Jer.6:10 en 9:25). Door Christus' bloedstorting is echter alle bloedstorting, ook die van het bloedig sacrament der besnijdenis, overbodig geworden.

Paulus stelt hier dat de doop "de besnijdenis van Christus" is, het teken van de geestelijke werkelijkheid die de gelovigen ontvangen, nl. dat zij krachtens Gods belofte in en met Christus voor de zonde gestorven zijn (Rom.6:2-10). Aangezien Paulus bij de besnijdenis zeker aan volwassenen én kinderen gedacht heeft - de besnijdenis is in Israël voornamelijk kinderbesnijdenis - moet de vergelijking die hij hier trekt tussen besnijdenis en doop ook van volwassenen en kinderen gelden.

De besnijdenis gold natuurlijk alleen het mannelijk geslacht. De vrouwen waren bij deze oudtestamentische sacramentsbediening inbegrepen. Het is opmerkelijk dat de Heere juist voor het lichaamsdeel dat het meest op het andere geslacht betrokken is, dit teken van Zijn genadeverbond instelde. Het gemeenschapsdenken is zo wel heel duidelijk: Gods verbond geldt ook het geslacht dat geboren zal worden, het gezin.

8. Kinderen behoren bij Gods verbondsgemeente. Opdragen of dopen?

Bij de voorstanders van de volwassendoop worden de kinderen der gemeente door gebed aan de Heere opgedragen. Dit als een goed alternatief voor de kinderdoop. Dat dit niet strikt op een bijbelse instelling teruggaat, terwijl men daar juist m.b.t. de doop op hamert, is dan wel opvallend. Men verwijst bij dit opdragen naar Luk.2:22, waar Jozef en Maria het Kind aan de HEERE voorstelden. Maar dan vergeet men a. dat het toen ging om besneden kinderen (jongetjes), die al van Godswege een sacrament ontvangen hadden, b. dat het alleen de eerstgeboren zoon betrof en c. dat het ging om de vrijstelling van die eerstgeboren zoon van de priesterdienst en dat daarom een lossingsoffer werd gebracht (Num.3:12,13; 8:15-19), ook in samenhang met het reinigingsoffer voor de moeder (Lev.12:6-8).

Een andere gebeurtenis waarnaar men verwijst is Mark.9:13-16, de geschiedenis waar Jezus de kinderen de handen oplegt en zegent, maar hen niet doopt. We vinden hier echter geen gebod of instelling, maar alleen dat die ouders spontaan tot Jezus gingen. En ook daar ging het wat de jongetjes betrof om kinderen die al een sacrament hadden ontvangen.

Daarom vindt de kerk het een verarming wanneer er voor de kinderen helemaal geen sacrament meer zou zijn, terwijl nu juist Gods heil in Christus breder over de wereld uitstraalt. Licht het juist niet veel meer voor de hand om die zegening en omarming door de grote Kindervriend te laten gebeuren

door het sacrament van Zijn opofferende liefde? En dat zowel aan jongens als meisjes, omdat in Hem het onderscheid dat de besnijdenis aanbracht is komen te vervallen. In Christus is immers noch man noch vrouw (Gal.3:28), terwijl we ook in Hand.8:12 lezen dat mannen én vrouwen zich lieten dopen).

Dat de kinderen bij de doop werden betrokken valt ook op te maken door Ef.4:4-6 naast Ef.6:1v. te leggen. Eerst noemt Paulus één lichaam en één Geest, één Heere, één geloof en één doop. En dan geeft hij in Ef. 5 en 6 aan de hele gemeente vermaningen: aan vrouwen en mannen, aan vaders, slaven en heren, maar ook aan kinderen! Op grond van die doop! Hetzelfde doet hij in Kol.2 en 3. Eerst noemt hij de besnijdenis en de doop in één adem (zie hierboven). Vervolgens vermaant hij in hfst.3 vanaf vs.18 de vrouwen, mannen, kinderen (v.20), vaders, slaven en heren.

In I Kor.7:14vv. spreekt Paulus over hoe wij de gezinsleden van één gelovige ouder hebben te beschouwen. De ongelovige man is geheiligd door zijn vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd door de man, "want anders waren uw kinderen onrein, maar nu zijn ze heilig". Daarmee zegt Paulus niets van het persoonlijk geloof van die kinderen, maar wel dat zij in een bepaalde relatie, n.l. die van verbondsheiligheid t.o.v. de Heere staan.

9. Hoe lezen we de teksten die geloof en doop verbinden?

-Zoals we in par.2 al zagen beschrijven teksten als Hand.2:38, 8:36,39, 10:48 en 19:5 natuurlijk de situatie van de eerste verkondiging van het Evangelie die vanzelfsprekend tot volwassenen kwam. Het boek Handelingen beschrijft hoe Christus vanuit de hemel zondaren toevoegt tot Zijn gemeente. Dát is het kader waarin de uitbreiding van de kerk uit de volken kerk door Lukas wordt beschreven. We lezen meerdere malen dat mensen worden toegevoegd (Hand.2: 47; 5: 14; 11: 21, 24). Het was dus niet door de eigen geloofsbeslissing dat mensen zich bij de gemeente voegden, maar de Heere (Jezus) deed dat door de overtuigende werking van Zijn Heilige Geest! Vanuit dat gezichtspunt hebben we alle teksten te lezen die spreken van mensen die tot geloof komen.

-Bij de meeste teksten over de doop ligt het zwaartepunt heel sterk op wat God in Christus gedaan heeft en niet op de geloofsbeslissing van de mens, zoals de voorstanders van de volwassendoop altijd denken.

Rom.6:3,4 (door de doop in Jezus' dood begraven zijn) en Gal.3:27 (met Christus bekleed zijn) beschrijven de heilswerkelijkheid in Christus voor wie in Hem gelooft. Maar dan niet zo dat mijn geloof wordt bezegeld, maar het heil in Christus waarin ik door het geloof mag delen. In deze en vele andere

teksten staat dus Gods heilswerk in Christus voorop, waarin een mens door middel van de werking van Gods beloftewoord in het Evangelie en door de Heilige Geest mag geloven en delen. Kortom, de doop zegt mij altijd: het gaat van God uit en het blijft ook van zijn genade afhangen!

-In Tit.3:5 noemt Paulus de doop "het bad der wedergeboorte en der vernieuwing door de Heilige Geest". Dit is vanzelfsprekend niet op te vatten alsof de doop dit automatisch zou bewerken. Het woord "wedergeboorte" behoeft ook niet altijd op een innerlijk gebeuren te slaan. De enige twee plaatsen waarin we het woord als zelfstandig naamwoord in de Bijbel vinden, nl. hier en in Matt.19:28, wijzen naar het aanbreken van de nieuwe wereld bij Christus' wederkomst. Bij Matt.19 is dat duidelijk, maar ook in Tit.3 wijst de context erop. In vs. 7 staat nl. "opdat wij erfgenamen zouden worden naar de hoop des eeuwigen levens". Dit eeuwige leven heeft Christus aangebracht. Zo zijn dus "wedergeboorte" en "vernieuwing" te verstaan: mijn doop is er een teken van, dat ik delen mag in het heil van de nieuwe wereld en dat mijn oude zondaarsleven door de Geest radicaal vernieuwd wordt.

-In I Petr.3:21 wordt de doop genoemd "niet de aflegging van de vuilheid van het lichaam, maar een vraag(bede) van een goed geweten tot God door de opstanding van Jezus Christus". Als gevolg van de opstanding van Christus - dát is dus het feit dat de nadruk krijgt - komt het tot innerlijke reiniging van de mens. Staat nu bij de doop de mens met zijn bede tot God centraal? Het Griekse woord "bede" kan ook betekenen "verplichting" (van God) of "aanbod, geschenk". In elk geval is God de handelende persoon bij de doop en staat ook hier niet onze menselijke reactie op Gods heil centraal. Het tekstverband spreekt van Gods lankmoedigheid en Christus' opstanding en helemaal niet over de daden van een mens.

-Wie in Mark.16:16 ("wie geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, die zal zalig worden") de vaste en altijd geldende volgorde van geloof en doop leest, zal toch ook de afzwakking daarvan in het vervolg moeten erkennen: "maar wie niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden". Hier wordt de doop niet eens meer genoemd. Gode zij dank is er troost voor ouders van ongedoopte kinderen. De kerk biedt de troost van Gods verbond. Zie Dordtse Leerregels hfst.1 par.17: Uit kracht van het genadeverbond moeten de godzalige ouders niet twifelen aan de verkiezing van hun kinderen, die God in hun kindsheid uit dit leven wegneemt.

10. De uiterlijke vorm van de doop.

De oorspronkelijke betekenis van het Griekse "baptidzein" is: doen vergaan, te gronde richten. Zo spreekt de Heiland in Mark.10:38 en Luk.12:50 over

een doop waarmee Hij gedoopt wordt en die dan betrekking heeft op Zijn lijden en sterven.

Voorts heeft "baptidzein" ook de betekenis van onderdompelen. Maar ging dat altijd letterlijk? We lezen dat Johannes de Doper bij Salim doopte omdat daar veel water was (Joh.3:29).

Maar er waren ook wel gevallen waarin er weinig water zal zijn geweest. Te denken is aan de doop van de drieduizend mensen op de Pinksterdag te Jeruzalem of aan de nachtelijke doop van de gevangenenbewaarder te Filippi en zijn huisgenoten (Hand.16:33).

De voorstanders van de volwassendoop maken van de onderdompeling een hoofdzaak. Wie als kind is gedoopt en dan ook nog alleen is besprenkeld heeft niet de bijbelse doop ontvangen, zo is hun stellige overtuiging.

De kerk heeft van de onderdompeling geen principe-kwestie gemaakt. Al in de eerste jaren van de 2e eeuw schreef de veel verbreide Didachè of Leer van de twaalf apostelen (een soort kerkorde) voor: "Doopt in de naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest met stromend water. Indien u geen stromend water hebt, doopt dan met ander water. Indien het niet mogelijk is met koud water, dan met warm. Indien u geen van beide ter beschikking hebt, giet dan driemaal water over het hoofd in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest".

We lezen dus dat in die tijd bij voorkeur de doop in stromend (rivier)water plaatsvond maar dat in de praktijk ook begieting was toegestaan! Als er maar water en de drieënige Naam aan te pas kwamen. Dat is inderdaad het wezen van de christelijke doop!

-Is besprenkeling bij de doop nu echt onbijbels?

We komen die besprenging tegen in I Petr.1:2 en Hebr.12:24. Het gaat daar over de besprenging met het bloed van Christus. Dit naar analogie van de besprenging met bloed, die Mozes over het volk Israël deed (Ex.24:8 en Hebr.9:19). Er werd niet alleen met bloed, maar ook met water der reiniging gesprenkeld, zo lezen we in Num.19:13,18-21 en Ezech. 36:25.

We concluderen n.a.v. deze Schriftgegevens dat de reiniging, de verzoening van zonden de hoofdzaak is en dat de geldigheid daarvan *niet* afhankelijk is van de *vorm* van het teken.

-Wat de besprenging van alleen het voorhoofd betreft verwijst de kerk naar het feit dat de besnijdenis ook slechts een deel van het lichaam betrof, maar dat zij voor de gehele mens gold. Zo staat bijv. de pasfoto van ons hoofd ook voor onze hele persoon. In Ezech.9:4, Op.7:3, 14:1 en 22:4 lezen we dat de gelovigen aan hun voorhoofd verzegeld worden. Dat is blijkbaar genoeg!

Al deze gegevens uit de Bijbel laten zien dat de kerk ook in haar huidige praktijk blijft bij een door de Schrift zelf bepaalde symboliek. Besprenging en

onderdompeling beelden hetzelfde af: Gods belofte van de reiniging der zonden om Jezus' wil. Nogmaals: om *die* hoofdzaak gaat het, niet om de vorm van het teken daarvan. De ene vorm is niet bijbels dan de andere.

11. De kinderdoop in de vroege kerkgeschiedenis.

De enige conclusie die we kunnen trekken uit het ontbreken van directe gegevens over de kinderdoop in het Nieuwe Testament en de eerste jaren daarna is dat deze doop geen enkel probleem vormde. De vanzelfsprekende overgang van besnijdenis naar doop stond niet ter discussie.

Toch zijn er nog enkele tamelijk vroege gegevens uit de begintijd, die juist vóór de praktijk van de kinderdoop pleiten:

-In ongeveer 185 schreef bisschop Irenaeus van Lyon "dat Christus kwam om allen te redden die door Hem wedergeboren zijn tot God: zuigelingen, kleuters, kinderen, jonge en oudere mensen". In die tijd was de uitdrukking "wedergeboren tot God" de gangbare omschrijving van de doop.

-De kerkvader Tertullianus schreef in het jaar 200 tegen de kinderdoop. Hij wilde die nl. later bedienen omdat kinderen ook na hun doop nog zoveel zonden begaan. Vandaar zijn mening (waarop hij later trouwens weer terugkwam) dat het beter was om pas vlak voor de dood zich te laten dopen! Opvallend is nu dat hij niet kwam met hét doorslaggevend argument, nl. dat de kinderdoop pas na de tijd van de apostelen zou zijn opgekomen!

-De kerkvader Cyprianus adviseerde in 250 een bisschop om de kinderen niet op of na de achtste dag te dopen (vergelijk de overeenkomst met de besnijdenis), maar al eerder: "omdat aan geen enkel mens, en geen ogenblik, de barmhartigheid en de genade van God onthouden mag worden, waarvan de bediening aan de kerk is toevertrouwd".

-Origenes (185-254) zegt in zijn commentaar op de Romeinenbrief dat de kerk van de apostelen de traditie ontving om de kinderen te dopen. Dat schreef hij als zoon uit een familie die al enkele generaties christen was! Hij moet dat dus van vader of grootvader gehoord hebben. Zijn bewering zou door tegenstanders gemakkelijk vanuit de toenmalige praktijk weerlegd kunnen worden, maar dat is niet gedaan.

-De kerkorde van Hippolytus van Rome (gestorven in 235) bedoelde de oude apostolische traditie vast te leggen en schreef de kinderdoop voor. Deze getuigenissen uit de eerste tijd van de gemeente/kerk spreken alle voor zichzelf.

11. Wie zich wil laten overdopen...

Moet volgende overwegingen eens ernstig voor Gods aangezicht bedenken:

- Beperk ik me nu niet alleen maar tot enkele teksten zonder de volledige Bijbel onderzocht te hebben? Zou ik me niet grondiger moeten bezinnen op Schriftgedeelten als Rom.4, Gal.3, Ef.2 en 1 Petr.2 over de strekking van Gods verbond voor joden en heidenen?

-Hecht ik niet teveel waarde aan het uiterlijke teken, dat maar een teken is en niet de zaak zelf? Iemand die bijv. meent bij de onderdompeling tegelijk het oude leven te begraven beseft niet dat deze geestelijke werkelijkheid al is gebeurd toen hij/zij door het ware geloof de Heere Jezus als zijn/haar Zaligmaker heeft mogen leren kennen. Ja, die werkelijkheid zat al begrepen in de opstanding van Christus uit de dood! Lees 1 Petr.1: 3.

-Plaats ik niet mijn ervaring en geloofsbeslissing teveel op de voorgrond en heb ik wel voldoende oog voor de genade en de verbondsbeloften van God, Die mij al geroepen heeft voordat ik kon antwoorden?

-In bepaalde kringen maakt men van de volwassendoop een heilsmiddel zonder welk je geen echte christen kunt zijn en gaat men eigenlijk precies zo te werk als de dwaalleraars tegen wie Paulus zich zo scherp verzette omdat zij de noodzakelijkheid van de besnijdenis predikten. We behoeven ons niet te laten pressen tot de zgn. "enige echte bijbelseoop"!

-Eigenlijk veracht ik dan het feit dat ik als kind al gedoopt ben. De Heere hééft Zijn drieënige Naam al aan mij verbonden! Mijn doop in de kerk was geen show of daad van ongehoorzaamheid, maar een belangrijke plechtigheid voor het heilig aangezicht van God, in Wiens Naam de doop werd bediend.

-Zie ik wel de leiding van God in mijn leven? Niet maar dat ik nu in aanraking ben gekomen met een andere kijk op de doop, maar dat ik als kind ben gedoopt? De Heere werkt immers in de lijn van het verbond en de generaties die daarin leven. De kinderdoop zegt mij juist dat Hij al begonnen is voordat ik antwoord gaf of misschien al veel te lang aan Zijn Evangelie voorbij leefde.

-Realiseer ik me wel voldoende dat wie als kind gedoopt is met precies dezelfde beloften in Christus te maken heeft gekregen als degene die van buiten de kerk tot geloof komt? Ik krijg er geen nieuwe beloften bij! Eigenlijk wil ik opnieuw ontvangen wat God mij al gegeven heeft. Het is daarom een totaal overbodige handeling, die alleen mijn behoefte aan ervaring streelt.

-Daarom moet ik me afvragen of het wel om gehoorzaamheid aan de Bijbel gaat, waar men zo op hamert of vooral om de behoefte aan een duidelijke ervaring van de ondergang en opstanding die ik - als het goed is - al mocht geloven toen ik bewust tot geloof in Christus kwam.

-Goed beschouwd mag ik wel tot schuldbelijdenis voor de Heere komen dat

ik de betekenis van mijn eigen doop als kind nooit heb verstaan. Dat ik het onuitwisbaar en niet te herhalen doopwater over mijn leven nooit kostbaar heb geacht. Dat ik blind ben geweest voor de roeping en de rijkdom van Gods beloften voor mij persoonlijk.

13. De betekenis van de doop.

Deze is in het kort dat wij worden opgeroepen tot een biddend pleiten op Gods beloften. Zoals Israël wordt opgeroepen de besnijdenis geestelijk te verstaan: het gaat om de voorhuid van jouw hart! Het doopformulier zegt het zo:

Als wij gedoopt worden in de naam van de Vader betuigt Hij dat Hij met ons een eeuwig verbond der genade opricht en ons tot Zijn kinderen en erfgenamen aanneemt. Daarom wil Hij ons met al het goede verzorgen en al het kwade van ons weren of tot ons bestwil gebruiken.

De Zoon verzegelt ons dat Hij ons wast in Zijn bloed van al onze zonden en ons in de gemeenschap van Zijn dood en Zijn opstanding inlijft, zodat wij van onze zonden bevrijd en rechtvaardig voor God gerekend worden.

En de Heilige Geest verzekert ons, dat Hij in ons wonen en ons tot lidmaten van Christus heiligen wil door ons toe te eigenen wat wij in Christus hebben, namelijk de afwassing van onze zonden en de dagelijkse vernieuwing van ons leven totdat wij in het eeuwige leven zonder zonde zullen zijn.

De betekenis van de doop ligt in deze vier hoofdzaken:

1. Gods vermaning om een mishagen aan onszelf te hebben vanwege onze zonden en ons daarom voor Hem te verootmoedigen.
2. De hartelijke en dringende nodiging van God om onze reiniging en zaligheid buiten onszelf in Christus te zoeken.
3. Gods toezegging van Zijn beloften (zie al het bovenstaande).
4. Gods oproep tot een nieuwe gehoorzaamheid om te leven naar Zijn wil en Hem aan te hangen, vertrouwen en lief te hebben met hart en ziel.

Om déze dingen moet het toch gaan in ieder mensenleven. Dan twisten we niet meer over de doop, maar dan gaan we haar zien in haar rijke, diepe, bijbelse zin. Wat heerlijk als de doop ons zo bij de Heere brengt en ons van Hem uit doet leven! Door genade alleen, door Hem alleen, om het eeuwig welbehagen.

Nijkerk

Ds. H.D. Rietveld